

[Martin Sørensen (Peterslund).]

paa deres Laan, da at skulle fremskaffe et Depositum af 10 pCt. af Laanets oprindelige Hovedstol.

Da der nu er Enighed — ja, i Betragtning af, hvad den ærede Ordfører for Venstre (Nielsen Mann) udtalte, maa man maaske sige, at det er en betinget Enighed — mellem Rigsdagens Partier om at gennemføre Lovforslaget, vil der ikke være nogen Anledning til at foretage en særlig detailleret Gennemgang af Lovforslagets Bestemmelser eller deres Rækkevidde eller til at paavise, hvilke Forandringer i de bestaaende Forhold der indtræder ved Lovforslagets Gennemførelse.

Jeg maa maaske lige angaaende de 600 000 Kr., der skal anvendes som Reservefond for den nye Afdeling, at det er ikke noget ukendt i Hypotekforeningernes Historie; saadan har det været hele Tiden, at naar man oprettede en ny Afdeling, maatte den sidste Afdeling afgive et Beløb til foreløbigt at danne Reservefond for den nye Afdeling, indtil denne havde naaet en Størrelse, der svarede til en vis Del af Hovedstolen.

Jeg finder det meget naturligt, at Jydsk Landhypotekforening optager denne Udlaansvirksomhed, da dens Administrationsapparat i Forvejen er til Stede. Det vilde være meget dyrere, hvis man skulde stifte en ny Forening og en ny Administration for at kunne optage Laanvirksomhed i Grundejendomme.

Da Foreningen i 1931—32 paa Grund af Landbrugskrisen kørte fast, saa det meget mørkt ud for de ca. 8 000 Landmænd, og om det end ikke i samme Forhold saa mørkt ud for de 4 000 Grundejere, som ogsaa var Medlemmer af Foreningen, var dog alle Foreningens Medlemmer bragt i en meget vanskelig Situation. Medlemmerne hæftede jo solidarisk for Foreningens Forpligtelser, og det var med bange Anelser, de imødesaa den kommende Opgørelse. Naar Foreningens Forhold kunde afvikles paa en Maade, der ikke bragte Medlemmerne ud i bundløse Vanskeligheder, skyldtes det flere heldige sammentræffende Omstændigheder, hvoraf den betydeligste naturligvis var den, at Konjunkturerne for Landbruget i Tiden efter Omordningen af Foreningens Forhold blev betydeligt bedre, end de var paa det Tidspunkt, da man afviklede. Ved selve Omordningens Forberedelse maa man ogsaa indrømme, at Kasseobligationsejerne og deres Forening og Bestyrelse har udvist en paaskønnelsesværdig Resignation og Forstaaelse af de Vanskeligheder, der vilde opstaa, hvis de holdt sig strengt til Ordlyden af deres Obligationer. Det vigtigste Resultat,

der blev opnaaet, var, at det solidariske Ansvar bortfaldt. Det var noget af en Revolution i den danske Realkredits Historie. Systemet solidarisk Ansvar er jo et udmærket System, naar man laaner; det er knap saa godt, naar Vanskelighederne indtræffer, naar Systemet skal staa sin Prøve og der skal betales. Det er et meget udbredt System, og man kan vel ogsaa sige, at der er sket mange Fremskridt, at meget er blevet fremmet ved Laan, som er stiftet netop paa dette Grundlag.

Af Foreningens Regnskab — der findes et Uddrag deraf i Bemærkningerne — fremgaar det, at Administrationen siden Afviklingens Vedtagelse har ført til en betydelig Forbedring af Foreningens Stilling. Jeg skal ikke filosofere over, om det havde været muligt for Foreningen ved egen Hjælp, ved midlertidig Støtte paa det rigtige Tidspunkt at komme paa Fode igen, navnlig hvis man havde kunnet forudse den Konjunkturforbedring, der senere kom.

I Anledning af de fremkomne Bemærkninger om, hvorvidt Landhypotekforeningen kunde genoptage sin Laanvirksomhed over for almindelige Landejendomme, skal jeg gerne indrømme, at Landbruget har Brug for Andenprioritetslaan. Det kan være meget rigtigt, at man burde kunne være tilfreds med et Kreditforeningslaan; det kan man for saa vidt ogsaa være, naar man som Landmand skal betale Renter, men som Regel dækker Kreditforeningslaanet kun selve Værdien af Jorden og Bygningerne, det er meget sjældent, man faar saa højt et Laan, at der kan blive noget til overs til Anskaffelse af Besætning og Inventar. Naar man overtager en Ejendom med det, som den tidligere Ejer har indstaaende i Ejendommen, er Laan nødvendige, for ellers er det kun de allermest velhavende, der kan komme i Besiddelse af Landejendomme, medens de dygtige unge, som ikke har Midler, i saa Fald faar meget vanskeligt derved. Derfor finder jeg det nødvendigt, at der er Mulighed for at faa Andenprioritetslaan, og det er tillige nødvendigt for mange Landmænd, som sidder i Bedrifterne nu, at kunne faa saadanne Laan til Afløsning af Veksler og anden dyr løs Gæld. Det vilde være meget ønskeligt, om der kunde findes en Udvej, saa at man kunde stifte saadanne Laan uden solidarisk Ansvar og uden de farlige, og i disse Tider meget vanskeligt opnaelige, Kautitioner. Jeg synes, at Finanseksperterne, de Folk, som er særlig kloge paa disse Punkter, skulde tage under Overvejelse, om der ikke kunde findes et System, maaske